

**ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava**

**Vyhodnotenie
Svetového dňa vody 2010
*„Čistá voda pre zdravý svet“***

Bratislava, apríl 2010

VYHODNOTENIE SVETOVÉHO DŇA VODY 2010

Heslo tohtoročného Svetového dňa vody, ktorý zvolila OSN bolo „Čistá voda pre zdravý svet“. Pri príležitosti tohto dňa sa vykonávali dňa 22. marca 2010 na Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave a regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike rôzne aktivity. Informácie, týkajúce sa Svetového dňa vody, boli zverejnené v médiach, na webových stránkach a na nástenkách. Záujemcom z radov občanov na všetkých úradoch bolo poskytnuté poradenstvo a konzultácie z oblasti zdravotnej bezpečnosti pitnej vody zo zdrojov využívaných na individuálne zásobovanie. Tiež boli zodpovedané konkrétne otázky z oblasti úprav pitnej vody, spôsobov dezinfekcie a ochrany individuálneho zdroja, vhodnosti používania vody z individuálnej studne ako zdroja pitnej vody, významu stopových prvkov vo vode pre zdravie človeka a využívania pitnej vody s obsahom dusičnanov a dusitanov na prípravu stravy pre kojencov.

Aktivity jednotlivých RÚVZ počas Svetového dňa vody 2010 sú uvedené v tabuľke č.1.

Tab. č. 1 Prehľad aktivít jednotlivých RÚVZ počas Svetového dňa vody 2010

RÚVZ	Aktivity	Vyšetrovaný ukazovateľ	Počet rozborov vzoriek vody	Z toho nevyhov.
ÚVZ SR	Panel s témou „22. marec – Svetový deň vody“, konzultácie, v rámci preberania vzoriek vôd boli záujemcom poskytované informácie o požiadavkách na kvalitu pitnej vody, umiestnenie a ochranu vodných zdrojov a možnosti použitia vody z vodných zdrojov v domácnosti, ktoré pokračujú pri odovzdávaní posudkov o kvalite vyšetrenej vzorky vody, informačné materiály – webstránka.	dusičnany dusitany	204 204	54 6
Bratislava	Konzultácie (30).	dusičnany dusitany	24 24	8 1
Prešov	Konzultácie, informačné materiály-webstránka, noviny, TV.	-	-	-
Vranov nad Topľou	Konzultácie (6), článok v regionálnych denníkoch a na webstránke .	-	-	-
Humenné	Informácie – webstránka - o kvalite pitnej vody vo verejných vodovodoch a o Dni otvorených dverí - poradenstvo v oblasti zásobovania pitnou vodou, – miestna tlač Podvihorlatské noviny - o Svetovom dni vody a možnosti poskytnutia bezplatného poradenstva v oblasti zásobovania pitnou vodou. Konzultácie(5), poradenská činnosť (12) - záujem o vyšetrenie vzorky vody.	-	-	-

Stará Lubovňa	Odborné prednášky, konzultácie (37), informačný leták – zaslaný 36 subjektom (ZŠ, MŠ, SŠ v Starej Lubovni), články Regionálne noviny, webstránka – oznam, nástenka .	-	-	-
Poprad	Konzultácie (46), články v 7 regionálnych novinách, príspevok do TV Poprad, informácia o vyšetrovaní vzoriek na webstránke, nástenka, prednášky o vode na školách (10).	dusičnany	46	9
Bardejov	Konzultácie (32), informácia v regionálnej televízii a článok v regionálnej tlači .	-	-	-
Svidník	Konzultácie (12), články v 3 regionálnych denníkoch, informácia na webovej stránke, v káblovej TV mesta.	-	-	-
Trenčín	Konzultácie, informačné materiály – webstránka, účasť regionálnej hygieničky na otvorení projektu „DAJ SI VODU Z VODOVODU“ organizované Trenčianskou vodohospodárskou spoločnosťou, a.s. – propagované v lokálnych médiách.	dusičnany	77	20
Prievidza	Článok v regionálnej tlači „Prieboj“. Konzultácie pre majiteľov súkromných studní (12) .	-	-	-
Považská Bystrica	Oznam na webstránke úradu, transport prinesených vzoriek do laboratória RÚVZ v Trenčíne . Rozhovor pre i-tv Považská Bystrica (regionálna TV). Prednášky pre žiakov Strednej zdravotníckej školy v Považskej Bystrici a pre absolventov večerného štúdia na SZŠ. Seminár uskutočnený na RÚVZ v Považskej Bystrici – pitná voda, konzultácie.	dusičnany	15	2
Žilina	Konzultácie a poradenstvo (42).	dusičnany dusitany	237 237	12 1
Martin	Konzultácie (9), informačné materiály na webstránke: 2x.	-	-	-
Dolný Kubín	Konzultácie(16), odborné poradenstvo (63).	-	-	-
Čadca	Telefonické konzultácie (46), osobné konzultácie (28) s rozdaním letákov-kvalita vody predpis, dezinfekcia vody individuálnych zdrojov, proti epidemické opatrenia po záplavách.	-	-	-

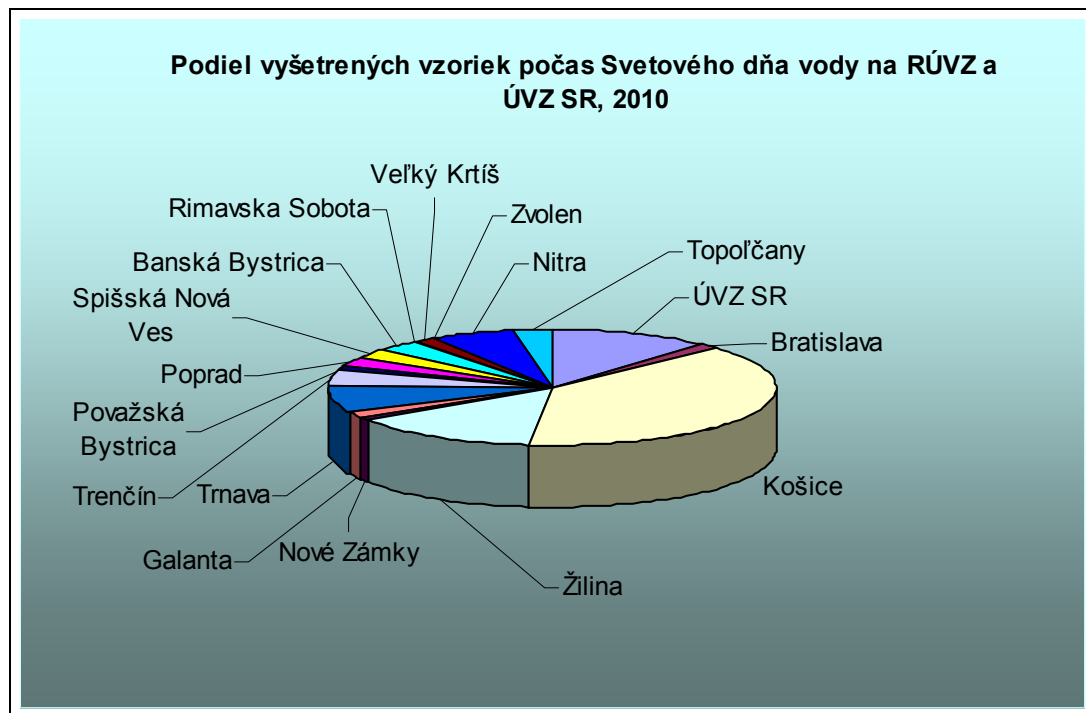
Liptovský Mikuláš	Článok na webstránke, konzultácie (2) .	-	-	-
Banská Bystrica	Konzultácie (60), letáky (20) a informačný materiál (10) „Čo vieme o pitnej vode v SR“, tabuľka o dezinfekcii vody v studniach (45), informácia pre verejnosť na webstránke, tlačová správa na webstránke. Lab. rozbor vykonané pre RÚVZ v R. Sobote, V. Krtiši, Zvolene.	dusičnany pH	52 52	5 15
Rimavská Sobota	Článok pre internetové noviny - www.rimava.sk. Správa na webstránke . Nástenka na RÚVZ. Zber a odvoz vzoriek na rozbor RÚVZ v Banskej Bystrici.	dusičnany pH	8 8	5 0
Žiar nad Hronom	Konzultácie (22). Na informačných tabuliach v budovách a webstránke úradu boli umiestnené oznámenia o poskytovaní konzultácií.	-	-	-
Zvolen	Oznam na webstránke, konzultácie a poradenstvo a v prípade záujmu o laboratórne vyšetrenie vzorky pitnej vody odporúčenie na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.	dusičnany pH	1 1	0 0
Veľký Krtíš	Celodenné individuálne konzultácie. Zabezpečenie rozborov vzoriek vody v laboratóriu RÚVZ B.Bystrica.	dusičnany pH	24 24	14 6
Lučenec	Konzultácie (5), informácie na webstránke a pre rozhlas.	-	-	-
Trnava	Informačné letáky, konzultácie. Vykonané lab. rozbor aj pre 24 vzoriek z RÚVZ v Galante.	dusičnany dusitany amónne ióny	136 136 136	89 2 9
Senica	Konzultácie a informačné materiály (20). Záujemcovia si mohli vzorky vody osobne priniesť do laboratória RÚVZ Trnava.	-	-	-
Galanta	Informácie s pokynmi - webstránka a informačná tabuľa úradu. Konzultácie: pri preberaní vzoriek boli poskytované informácie o požiadavkách na kvalitu pitnej vody, umiestnenie a ochranu vodných zdrojov a možnosti použitia vody z vodných zdrojov v domácnosti.	dusičnany dusitany amónne ióny	24 24 24	19 0 2
Dunajská Streda	Listy adresované obciam s propagáciou užívania vody z verejných vodovodov (3), telefonické konzultácie (4).	-	-	-
Nitra	Panel na tému „ Zhodnotenie kvality vody vodných zdrojov prameňov mesta	dusičnany dusitany	104 104	33 1

	<p>za roky 1998 – 2008 „ - RÚVZ , vo výklade COOP Jednota, príspevky - redakcii ECHA, , webstránka, rozhovor s redaktorom Nitrianskeho patriota na tému „ Svetový deň vody, jeho význam a aktivity RÚVZ“, konzultácie, odborné poradenstvo (170).</p> <p>-pre materské centrá bol poskytnutý pre budúce mamičky spracovaný aktuálny zoznam vodných zdrojov s vyhovujúcou kvalitou vody v obciach a mestách okresu Nitra – vyhodnotenie vodných zdrojov z hľadiska prevencie dusičnanovej methemoglobinémie,</p> <p>- informácia redakcii Nitrianskeho patriota o kvalite vody v rieke Nitra z hľadiska jej vhodnosti na kúpanie,</p> <p>- prednáška Pitný režim detí od 1- 3 rokov v Materskom centre Lienkovo – Domino Chrenová - panel, Klub dôchodcov v Nitre prednáška na tému Základné zásady pitného režimu pre dôchodcov , panel , prednášky na tému Životaspráva a pitný režim v seniorskom veku pre dôchodcov v Senior centre (2).</p>			
Komárno	Informácia pre regionálne noviny resp. reg. TV, na webstránke.	-	-	-
Nové Zámky	Prednáška – ZŠ Podhájska . Oznam pri vstupe do budovy RÚVZ. Informačný materiál – webstránka.	dusičnany dusitany	21 21	2 0
Levice	Články na webstránke RÚVZ, v miestnych novinách Pohronie a Prima noviny, konzultácie na oddelení HŽP, informačné materiály na paneloch vo vstupnej hale RÚVZ Levice, v Poradni zdravia RÚVZ Levice, v NsP Levice, CVC Junior, DK Družba a na výveskách v meste Šahy a v meste Želiezovce.	-	-	-
Topoľčany	Konzultácie (55), informačný materiál na webstránke úradu, na informačnom paneli v meste i v budove RÚVZ.	dusičnany (Nitro-testom)	50	42
Košice	Konzultácie, rozdanie občanom propagačné materiály – letáky: „Staráte sa o ochranu svojho zdroja“, „Návod na jednorazovú dezinfekciu zdroja vody“.	dusičnany dusitany	678 678	301 12

Michalovce	<p>Článok a informácia o odbornom poradenstve zameranom na pitnú vodu</p> <ul style="list-style-type: none"> - na informačnej tabuli RÚVZ, - na webstránke mesta Michalovce, - na webstránke mesta Sobrance, - TV MISTRAL, - Mestské periodiká Michalovčan a Sobrančan, - denník Zemplínsky Korzár. <p>Odborné poradenstvo.</p>	-	-	-
Spišská Nová Ves	<p>Prednáška na tému „Zásobovanie obyvateľov pitnou vodou“ - stretnutie starostov okresov Spišská Nová Ves a Gelnica.</p> <p>Spracovanie letáku a zaslanie všetkým starostom, všetkým ZŠ a SŠ v spádovom území RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi.</p> <p>Informačné materiály - webstránka, TV Reduta, konzultácie. Zber donesených vzoriek vôd (49), odvoz na laboratórne vyšetrenie dusičnanov do laboratória RÚVZ so sídlom v Poprade a následné poskytnutie informácií o výsledkoch.</p>	dusičnany	49	6
Trebišov	<p>Poradenstvo - telefonické, emailové a osobné. Propagácia na webovej stránke www.ruvz.tv.sk a letákmi. Záujemcovia o vyšetrenie vzoriek vody boli odporúčaní na VVS a.s., závod Trebišov, ktorý poskytoval bezplatné vyšetrenie vzorky pitnej vody (ukazovateľ - dusičnany).</p>	-	-	-
Rožňava	<p>Deň otvorených dverí - konzultácie (43).</p> <p>Článok, informačný materiál /denník Korzár, webstránka úradu, obecné úradu, infotext mestskej televízie/, nástenka.</p>	-	-	-

Podiel vyšetrených vzoriek na jednotlivých RÚVZ a ÚVZ SR je znázornený na obr. č.1.

Obr. 1 Grafické znázornenie podielu vyšetrených vzoriek na jednotlivých RÚVZ a ÚVZ SR

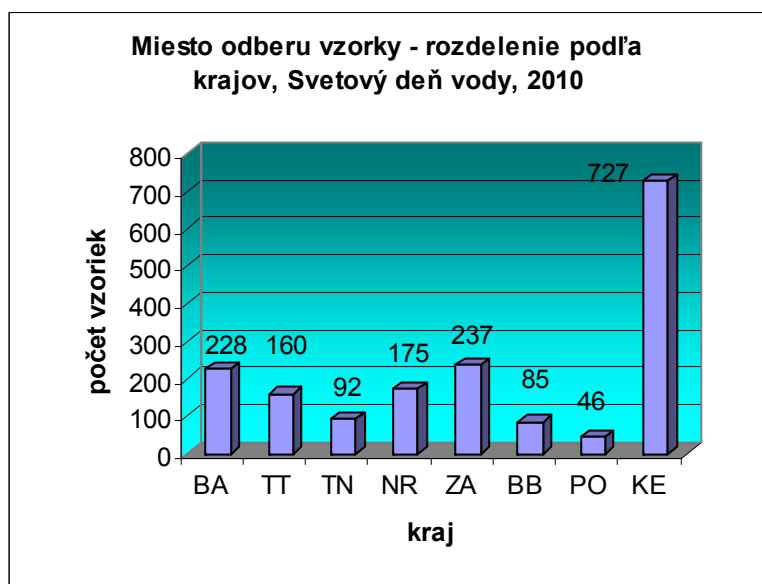
Odborní pracovníci úradov informovali občanov, ktorí priniesli vzorky vody na vyšetrenie, o vhodnosti ich použitia na pitné účely.

Pokiaľ nebola v prinesenej vzorke vody prekročená najvyššia medzná hodnota alebo medzná hodnota stanovená príslušným predpisom pre vyšetrené ukazovatele, občania boli upozornení, že vyhovujúca kvalita vody v týchto ukazovateľoch ešte nezaručuje kvalitu vody ako pitnej a pre potvrdenie vyhovujúcej kvality pitnej vody je nevyhnutné vykonať analýzu vody v rozsahu ukazovateľov minimálneho rozboru podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu s vyhovujúcim výsledkom vo všetkých ukazovateľoch.

Občanov, ktorých vzorky vody prekročovali najvyššiu medznú hodnotu v ukazovateli dusičnany a dusitany pracovníci informovali, že tento výsledok vylučuje použitie vody ako pitnej. Týmto občanom boli odporúčané nasledovné opatrenia: identifikovať, lokalizovať a odstrániť možné zdroje znečistenia v blízkosti zdroja podzemnej vody, napr.: hnojiská, neodkanalizované chovy domácich zvierat, netesné žumpy, nadmerné hnojenie pozemkov a laboratórny rozbor vody zopakovať.

Výsledky laboratórnych vyšetrení prinesených vzoriek vôd boli občanom z jednotlivých úradov verejného zdravotníctva distribuované podľa vyžiadania: poštou, e-mailom alebo si ich prišli prevziať osobne. Vyšetrenie vzoriek podľa krajov je znázornené na obr. č. 2.

Obr. 2 Rozdelenie vyšetovaných vzoriek podľa krajov

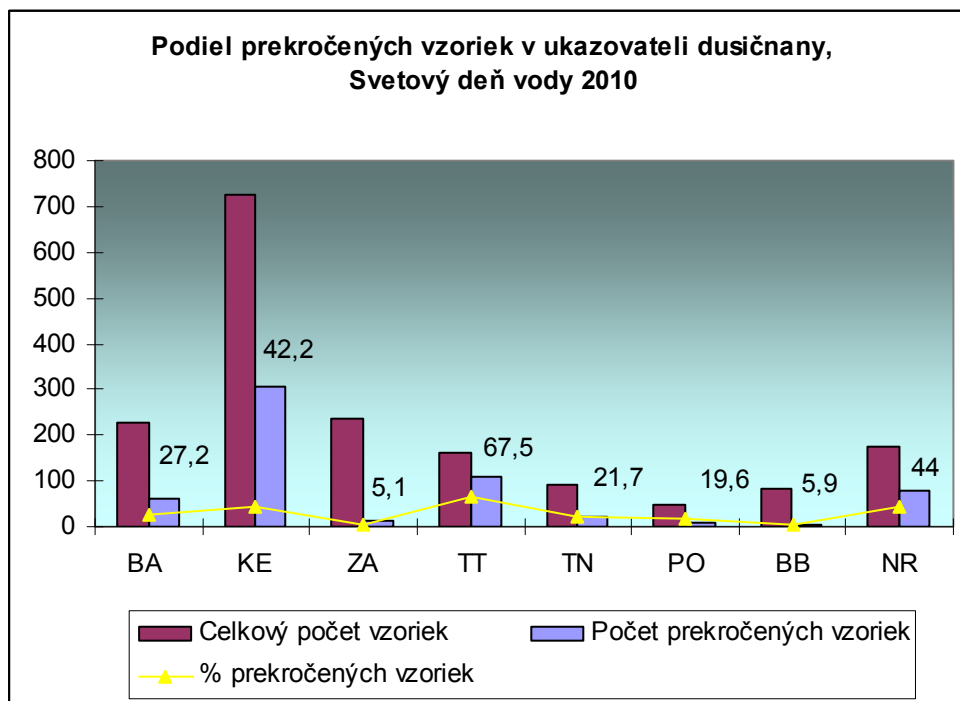
Z celkového počtu 1750 vyšetrených vzoriek na Slovensku, 727 vzoriek bolo z Košického kraja, t.j. 41,5 %, 237 vzoriek zo Žilinského kraja, t.j. 13,5 %, 228 vzoriek z Bratislavy, t.j. 13 %, pod 10 % vzoriek bolo v ostatných krajoch.

Tab. č. 2 Podiel prekročených vzoriek v ukazovateli dusičnany a dusitany

Kraj	Počet vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek v ukazovateli dusičnany	% prekročených vzoriek v ukazovateli dusičnany	Počet nevyhovujúcich vzoriek v ukazovateli dusitany	% prekročených vzoriek v ukazovateli dusitany
BA	228	62	27,2	7	3,1
KE	727	307	42,2	12	1,7
ZA	237	12	5,1	1	0,4
TT	160	108	67,5	2	1,3
TN	92	20	21,7	0	0
PO	46	9	19,6	0	0
BB	85	5	5,9	0	0
NR	175	77	44	1	0,5
Spolu	1750	600	34,3	23	1,3

Z celkového počtu 1750 vzoriek 600 prekročení povolených limitov bolo v ukazovateli dusičnany. Dusitany boli vyšetrené v 1428 vzorkách, z čoho bolo 23 prekročení najvyššej medznej hodnoty. Amónne ióny sa vyšetrovali v 160 vzorkách, z čoho bolo 11 hodnôt prekročených, pH sa vyšetrovalo v 85 vzorkách, z čoho pod dolnú hranicu 6,5 bolo 21 hodnôt.

Obr. 3 Podiel prekročených vzoriek v ukazovateli dusičnany v jednotlivých krajoch Slovenska

Svetovému dňu vody orgány verejného zdravotníctva každoročne venujú náležitú pozornosť, o čom svedčia rôzne aktivity uskutočnené v jednotlivých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva. Občanov zaujíma široké spektrum informácií súvisiacich s kvalitou vody, ktorá nás obklopuje. Záujem o vyšetrenie vzoriek vody zo studní pre individuálne zásobovanie rastie. V roku 2009 bolo vyšetrených v úradoch verejného zdravotníctva v SR spolu 873 vzoriek vody. V tomto roku ich bolo až 1750. Nie vždy je však dôležitý počet rozborov, nakoľko v mnohých prípadoch bola na vyšetrenie prinesená voda, využívaná len ako úžitková, napr. na polievanie záhrad. Dôležité je, že zistením niekoľkých alarmujúcich hodnôt dusičnanov a dusitanov vo vode, ktorú používali na pitné účely celé rodiny vrátane batoliat, sa zabráni ďalšiemu poškodzovaniu zdravia.

Veľmi pravdivá a výstižná je myšlienka: „Ak nebude našou prioritou voda – ďalšie priority už nebudú“. Len žiaľ zatiaľ neakceptovaná v takej miere ako si to jej obsah zasluhuje. Preto Svetový deň vody je využívaný na informovanie a zvyšovanie povedomia verejnosti o dôležitosti vody a tiež na mobilizáciu pre riešenie aktuálnych závažných problémov, ktoré priamo s vodou súvisia .